TOMASZ BAJKOWSKI

Zróżnicowanie przestrzeni życia – współczesne wyzwania pedagogiki społecznej

Goniądz, 22–23 maja 2012 roku

W dniach 22–23.05.2012 roku w Goniądzu odbyła się konferencja naukowa pod hasłem: *Zróżnicowanie przestrzeni życia – współczesne wyzwania pedagogiki społecznej*, zorganizowana przez pracowników Zakładu Pedagogiki Społecznej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, kierowanego przez dr. hab. Mirosława Sobeckiego, prof. UwB. Honorowy patronat nad konferencją objął Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu w Białymstoku – prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, wojewoda podlaski – Maciej Żywno oraz przewodniczący Zespołu Pedagogiki Społecznej pod patronatem KNP PAN – prof. zw. dr hab. Tadeusz Pilch. Swoją obecnością konferencję uświetnili ponadto Jego Magnificencja Rektor Elekt Uniwersytetu w Białymstoku – prof. dr hab. Leonard Etel, a także sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej – minister Tadeusz Sławecki.

Głównym celem spotkania była próba wpisania się w aktualną dyskusję nad kondycją pedagogiki społecznej w dobie przemian społeczno-kulturowych w Polsce i Europie. Organizatorzy spotkania zaproponowali dyskusję wokół wybranych kwestii:

- Jakość życia w kontekście aktualnych problemów i zagrożeń współczesnego człowieka.
- Związek mobilności społecznej i przestrzennej z kształtowaniem się więzi społecznych, społeczeństwa obywatelskiego, naturalnych środowisk życia (rodziny, społeczności lokalnej). Droga ku dezintegracji czy nowym formom spójności?
- Zróżnicowanie kulturowe społeczności lokalnej, jako obszar zainteresowań pedagoga społecznego.
- Kultura symboliczna przestrzeni życia w warunkach pluralizmu kulturowego.
- Siły społeczne i kapitał społeczny jako czynniki kształtujące tożsamość i warunkujące proces integracji społecznej.

- Diagnoza i pomoc człowiekowi w obliczu dynamiki przemian społecznych.

Tematyka obrad plenarnych poświęcona była analizie i diagnozie aktualnych zjawisk i procesów społecznych zarówno w skali lokalnej, jak i globalnej, z uwzględnieniem zróżnicowania środowiska życia człowieka w wymiarze indywidualnym i zbiorowym w perspektywie pedagogiki społecznej. Treści prezentowane przez uczestników były adekwatne do ram tematycznych konferencji. W toku obrad i dyskusji dominowały kwestie zmian zachodzących we współczesnym świecie, mających swoje źródła zarówno w procesach transformacji systemowej, jak i kulturowej, które dotyczą jednostkę, rodzinę, grupy i struktury społeczne. Nowa rzeczywistość stworzyła, zdaniem dyskusyjantów, z jednej strony – ogromne szanse rozwojowe, a z drugiej – wywołuje jednocześnie nierówności strukturalne, zagrożenia wykluczenia różnych grup społecznych.

Zamierzeniem Zespołu Pedagogiki Społecznej – środowiska białostockiego – było zaproponowanie formuły spotkania panelowego, która zakładała rozbudowaną dyskusję, uwzględniającą zwięzłe wystąpienia wprowadzające, które stały się podstawą do dalszych rozważań wokół istotnych kwestii z obszarów pedagogiki społecznej. Uczestnikom konferencji zaproponowano następujące panele dyskusyjne:

- *Zróżnicowanie środowiska życia człowieka w wymiarze indywidualnym i zbiorowym* (moderatorzy: Ewa Jarosz, dr hab. prof. UŚ, Mariusz Cichosz, dr hab. prof. UKWwB).
- *Przemiany społeczne w ujęciu diagnostycznym* (moderatorzy: Barbara Smolińska-Theiss, dr hab. prof. APS, Mikołaj Winiarski, dr hab. prof. UW).
- *Kapitał społeczny w dobie transformacji świadomości* (moderatorzy: Janusz Surzykiewicz, dr hab. prof. UW, Ewa Wysocka, dr hab. prof. UŚ).
- *Kultura symboliczna, jako element przestrzeni społecznej* (moderatorzy: Maria Mendel, prof. dr hab. Teresa Wilk, dr hab. prof. UŚ).

Poprowadzona debata w konwencji paneli dyskusyjnych potwierdziła potrzebę spotkań o takim charakterze i formule. Dyskusja charakteryzowała się bogactwem podjętych wątków tematycznych, podejściem interdyscyplinarnym, wieloaspektowością oraz zróżnicowanym warsztatem metodologicznym.

Istotnym elementem konferencji było spotkanie Zespołu Pedagogiki Społecznej, który funkcjonuje pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych

Polskiej Akademii Nauk. Spotkanie to otworzył i prowadził przewodniczący Zespołu, prof. dr hab. Tadeusz Pilch, który szczególną uwagę zwrócił na uwikłania współczesnego człowieka oraz określone zagrożenia i bariery rozwojowe pojawiające się zarówno w wymiarze lokalnym, jak i globalnym. Odwołując się do potencjału intelektualnego i kwalifikacji pedagogów społecznych, profesor Tadeusz Pilch apelował o zdiagnozowanie doświadczanych przez współczesnego człowieka zagrożeń, uwzględniając przy tym aspekt wyjaśniania ich natury oraz poszukiwania środków zaradczych. Taka sytuacja, zdaniem profesora, wymaga podjęcia konkretnych działań właśnie przez pedagogów społecznych. Efektem apelu stało się powołanie merytorycznych zespołów, których zadaniem jest opracowanie określonych diagnoz zaprezentowanych podczas planowanego II Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogów Społecznych w 2013 roku.

Konferencja zakończyła się wspólną deklaracją uczestników podkreślającą potrzebę kolejnych spotkań w gronie pedagogów społecznych.